

24-та КОНФЕРЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ КАРТОГРАФІЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ

Видатною подією картографічного життя 2009 р. стало проведення 15-21 листопада в столиці Чілі – місті Сантьяго 24-ї Міжнародної картографічної конференції (МКК).

П'ятдесят років тому (9 червня 1959 р. в Берні, Швейцарія) було офіційно утворено Міжнародну картографічну асоціацію (МКА). Тоді швейцарський вчений *Едуард Імгоф* запропонував створити організацію для співробітництва в галузі картографії. На цій зустрічі були присутні картографи з 13-ти країн: Австрії, Бельгії, Великої Британії, Іспанії, Італії, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, США, Фінляндії, Франції, Швеції, Швейцарії. У 1961 р. відбулася перша Генеральна асамблея Міжнародної картографічної асоціації в Парижі, де зібралися 84 учасники з 29-ти країн світу. 2011 р. планується відзначити цю подію на наступній, 25-й, конференції та 15-й Генеральній асамблеї МКА, яку буде проведено саме в Парижі 3-8 липня.

У контексті ювілейної дати доцільно нагадати попередні місця проведення МКК та президентів МКА (див. табл. 1). Принагідно зазначимо, що 9-10 червня 2009 р. у Берні пройшов спеціальний симпозиум, присвячений 50-річчю заснування Міжнародної картографічної асоціації.

Таблиця 1. Місця та дати проведення попередніх конференцій, президенти МКА

Роки	Місце проведення конференції	Країна, де проходила конференція	Президент	Країна, яку представляв президент
1962	Франкфурт-на-Майні	Німеччина	Едуард Імгоф (Eduard Imhof)	Швейцарія
1964	Едінбург	Велика Британія	Бріг. Денніс Теквелл (Brig. Dennis Thackwell)	Велика Британія
1967	Амстердам	Нідерланди		
1968	Делі	Індія	Костянтин Салищев	СРСР
1970	Стреза	Італія		
1972	Монреаль	Канада	Артур Г. Робінсон (Arthur H. Robinson)	США
1974	Мадрид	Іспанія		
1976	Москва	Росія	Фердинанд Ормелінг (Ferdinand Ormeling)	Нідерланди
1978	Коледж Парк	США		
1980	Токіо	Японія		
1982	Варшава	Польща		
1984	Перт	Австралія	Джоел Моррісон (Joel Morrison)	США
1987	Морелія	Мексика		
1989	Будапешт	Угорщина	Фрейзер Тейлор (Fraser Taylor)	Канада
1991	Борнмут	Велика Британія		
1993	Кельн	Німеччина		
1995	Барселона	Іспанія		
1997	Стокгольм	Швеція	Майкл Вуд (Michael Wood)	Велика Британія
1999	Оттава	Канада		
2001	Пекін	Китай	Бенгт Рюстедт (Bengt Rystedt)	Швеція
2003	Дурбан	Південна Африка	Мілан Конечни (Milan Konecny)	Чехія
2005	Ла-Корунья	Іспанія		
2007	Москва	Росія	Вільям Картрайт (William Cartwright)	Австралія

24-ту Міжнародну картографічну конференцію організували Військово-географічний інститут Чілі, МКА, Fisa, Chile y su Ejército із залученням спонсорів срібної (Gobierno de Navarra, Tracasa, Plan Internacional de Navarra 2008/2011, ESRI, Autodesk) та бронзової (Erdas, Geospatial, Intergraph) категорій, і проходила вона у Вищій військовій школі імені Бернарда О'Хігінса.

До початку роботи конференції були проведені зустрічі виконавчого комітету МКК і тренінги (воркшопи) за темами „Стандарти геопросторових даних”, „Карти та Інтернет”, „Управління картографічним виробництвом”. У понеділок, 16 листопада, розпочалася власне робота МКК: доповіді та постерні (стендові) презентації; вранці урочисто були відкриті Міжнародна картографічна виставка, виставка дитячого малюнка і Технічна комерційна виставка; увечері відбулася церемонія відкриття конференції з доповідями президента МКА, голови організаційного комітету, інших відповідальних осіб, яка завершилася святковим концертом та фуршетом.

Формат проведення МКК був традиційним: церемонія відкриття та закриття, одночасна робота в комісіях та робочих групах, відвідування виставок, зустрічі членів комісій, національних та виконавчих комітетів МКА.

У конференції взяли участь вчені та виробничники з 48-ми країн. До складу української делегації входили тодішній голова Державної служби геодезії, картографії та кадастру *В. П. Ткалич*, президент Української картографічної асоціації, директор ДНВП „Картографія” *Р. І. Сосса*, заступник директора ДП „Київгеоінформатика” *О. П. Дишлик*, декан географічного факультету, завідувач кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича *В. П. Руденко*, завідувач кафедри фізичної географії Вінницького державного педагогічного універ-

ситету імені Михайла Коцюбинського *Г. І. Денисюк*, провідний редактор карт ДНВП „Картографія”, вчений секретар Української картографічної асоціації *В. В. Молочко*.

На початку кожного робочого дня конференції проводилося одне пленарне засідання. На пленарних сесіях виступили віце-адмірал *Р. Мюррет* (Національне агентство геопросторової розвідки, США), *Геофф Цейс* (Autodesk), *Клінт Браун* (ESRI), *Ванесса Лоуренс* (Ordnance Survey, Велика Британія), *Мартен Моленар* (Міжнародний інститут геоінформаційних наук та спостережень за Землею), *Гелен Керфут* (Група експертів ООН з географічних назв, Канада). Доповіді синхронно перекладалися на іспанську та англійську мови.

Під час роботи конференції було проведено загалом 112 сесій за темами 27-ми комісій. У табл. 2 вказано загальну кількість сесій, проведених комісіями МКА, що віддзеркалює пріоритетні напрями розвитку картографічних досліджень.

Таблиця 2. Робота делегацій у комісіях

Комісії	Кількість сесій	Країни-учасниці
Атласна картографія (національні, регіональні та електронні атласи)	7	Росія, Чілі, США, Швейцарія, Німеччина, Іспанія, Бразилія, Нідерланди, Греція, Канада, Польща, Україна
Базова картографія (морські, гідрографічні, аеронавігаційні та військові карти)	2	Чілі, Іспанія, Франція, Чехія
Інфраструктура просторових даних	9	США, Німеччина, Швеція, Чілі, Аргентина, Китай, Іспанія, Велика Британія, Польща, Бразилія, Південна Африка, Венесуела, Фінляндія, Туреччина, Мексика, Італія, Франція
Картографія та кризовий менеджмент	4	Велика Британія, Бразилія, США, Китай, Франція, Чехія, Бельгія, Нігерія, Угорщина, Чілі
Геопросторовий аналіз	7	Аргентина, Китай, Греція, Чілі, Польща, США, Німеччина, Нова Зеландія, Бразилія, Південна Африка, Росія
Геовізуалізація	7	Швейцарія, Нідерланди, США, Німеччина, Бразилія, Росія, Японія, Австралія, Південна Африка, Словенія, Чілі
ГІС для сталого розвитку	5	Чілі, Іспанія, Греція, Словенія, Китай, Бразилія, Колумбія, Чехія, США, Південна Африка, Росія, Франція, Німеччина, Польща, Фінляндія
Інтернет	8	Японія, Німеччина, Китай, Польща, Естонія, США, Австралія, Іспанія, Бразилія, Австрія, Греція, Норвегія
Мультимедіа	1	Польща, Бразилія
Авторське право в картографії	1	Канада, Китай, Хорватія, США
Історія картографії	4	Чілі, США, Хорватія, Іспанія, Польща, Велика Британія, Бразилія, Чехія, Австрія
Картографічна генералізація	3	Греція, США, Велика Британія, Китай, Фінляндія, Німеччина, Польща, Франція, Туреччина
Картографічні проєкції	1	Угорщина, Македонія
Дослідження та розвиток картографії	3	Бразилія, США, Чілі, Німеччина, Швеція, Канада, Швейцарія
Видання карт (економіка та управління виробництвом)	4	Канада, Іспанія, Німеччина, Колумбія, США, Естонія, Чілі, Австрія, Хорватія, Японія, Туреччина
Користувачі карт і картографічні видання	4	Австрія, Фінляндія, Чілі, Австралія, Канада, США, Нідерланди, Велика Британія, Німеччина, Бельгія
Картографічна спадщина, карти і суспільство	5	Німеччина, Греція, США, Бразилія, Китай, Велика Британія, Чехія, Швейцарія, Канада, Іспанія, Бруней
Кarti для людей з вадами зору	3	Швеція, Росія, Канада, США, Бразилія, Чілі, Чехія
Картографічна освіта	2	Південна Африка, Німеччина, США, Угорщина, Еквадор, Бразилія
Планетарна картографія	1	Росія, Угорщина, Німеччина
Космічні зображення	5	США, Чілі, Китай, Японія, Мексика, Бразилія, Греція, Франція, Росія, Бельгія
Картографія гір	2	США, Швейцарія, Австрія, Франція, Іспанія, Німеччина
Критична картографія	1	США, Велика Британія, Бельгія
Туристична картографія	1	Аргентина, США, Угорщина, Словенія
Картографія та мистецтво	2	Німеччина, Швейцарія, Канада, Австралія, Нова Зеландія, Чехія, Австрія
Картографія для дітей	2	США, Іспанія, Бразилія, Естонія, Болгарія, Угорщина
Топоніміка	2	Велика Британія, Китай, Фінляндія, Австрія, Бразилія
Різне	8	Росія, Австрія, Хорватія, Нова Зеландія, Нідерланди, Канада, США, Бразилія, Китай, Польща, Франція, Чілі, ОАЕ, Росія, Австралія, Хорватія, Іран, Румунія, Угорщина, Україна, Велика Британія, Таїланд

На *Міжнародну картографічну виставку* кожен член МКА мав можливість представити результати своєї картографічної діяльності за останні два роки на восьми панелях для демонстрації стінних та складених карт і до восьми найменувань атласів, у т. ч. глобусів та картографічних творів на електронних носіях. На виставці було експоновано близько 500-от картографічних творів із 35-ти країн (Австралія, Австрія, Бельгія, Бразилія, Велика Британія, Греція, Естонія, Ізраїль, Індонезія, Іран, Іспанія, Італія, Канада, Китай, Мексика, Німеччина, Нова Зеландія, Норвегія, Південна Африка, Польща, Росія, Словаччина, Словенія, США, Туреччина, Угорщина, Україна, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Чілі, Швейцарія, Швеція, Японія), серед яких фундаментальні загальногеографічні атласи світу; національні та регіо-

нальні атласи; тематичні, шкільні, краєзнавчі карти і атласи; орто- та космофотокарти; туристичні, топографічні та морські карти. Більшість країн надали для виставки від 8-ми до 18-ти картографічних творів, хоча Чілі, скориставшись правом країни-організатора МКК, представила 53 експонати, Іспанія – 40, а ось Греція – лише 1.

Картографічні твори засвідчили загалом високий технологічний рівень сучасного картографування, дедалі ширше використання матеріалів дистанційного зондування Землі, насамперед космічних. Уже на котрій виставці підряд демонструє чудові карти й атласи іспанська картографія. Серед її експонатів відзначимо Атлас історії території Андалузії (2009 р., 252 с.; Картографічний інститут Андалузії); Універсальний атлас [світу] (2009 р., друге видання, 548 с.; Картографічний інститут Каталонії, Барселонський університет), що містить 212 000 географічних назв; атлас репродукцій „Карти-портолани” (2007 р., 526 с., Картографічний інститут Каталонії), що містить понад 300 портоланів; два томи Національного атласу Іспанії – „Туризм в селі та на природі” (2008 р., 380 с.) і „Демографія” (2008 р., 390 с.), видані Національним географічним інститутом; Фізико-ландшафтну карту світу масштабу 1:15 000 000 на трьох аркушах розміром 142×92 см кожний (2009 р., Картографічний інститут Каталонії); прекрасні тематичні, туристичні та особливо топографічні карти з гіпсометрією.

Окрасою виставки став великоформатний (61×47 см) австралійський атлас світу „Земля” („Earth”), випущений 2008 р. видавництвом „Millennium House” (576 с.). Понад 100 картографів, океанографів і географів світу створили для нього 355 карт усієї земної кулі. Атлас містить значний текстовий (понад 400 000 слів) та ілюстративний (понад 800 ексклюзивних фотографій) матеріали.

Відмітимо також представлені на виставці третій і четвертий томи Національного атласу Росії: 3 – Населення та економіка (2008 р., 496 с., Роскартографія); 4 – Історія та культура (2008 р., 496 с., Роскартографія); факсиміле першого атласу Бельгії від 1777 р. „Atlas Ferraris” (2009 р., 608 с.), що містить топографічні карти масштабу 1:20 000, створені Жозефом де Феррарі; перший том Національного атласу Індонезії (2008 р., 160 с.); Атлас перепису населення США (2007 р., 302 с.), створений за даними перепису населення 2000 р.; китайські атласи і карти, присвячені літнім Олімпійським іграм 2008 р., що відбулися в Пекіні.

Серед цього розмаїття картографічних видань світу гідно виглядали українські твори: Національний атлас України разом з додатковим томом, в якому подано переклади текстів і легенд російською та англійською мовами; Комплексний атлас Київської області; атлас репродукцій „Україна на стародавніх картах: середина XVII – друга половина XVIII ст.”; Атлас автомобільних шляхів України (масштаб 1:250 000) та ін.

Цікаві композиційні та змістові ідеї містили тематичні карти й атласи Словенії, Угорщини та Японії, словацькі туристичні карти, хорватські та чилійські шкільні атласи. Привернули увагу естонські картографічні видання, оскільки в радянські часи в Естонії не було спеціалізованого картографічного підприємства. Серед 11-ти експонатів виділимо дитячий атлас Естонії (2008 р., 190 с.) і туристичний атлас-путівник по Естонії масштабу 1:150 000 (2009 р., 328 с.). Усі представлені естонські карти й атласи випустило приватне картографічне видавництво Regio Ltd.

За результатами проведених виставок визначено переможців у таких номінаціях:

1. Атласи:

- Атлас світу „Земля” („Earth”) (Millennium House, Австралія);
- Атлас перепису населення США (США);

2. Гідрографічні та морські карти:

- Морська навігаційна карта Лофотодденських островів (Норвезька гідрографічна служба, Норвегія);
- Гідрографічна карта узбережжя Франції. Масштаб 1:50 000 (Національний географічний інститут Франції, Франція);

3. Цифрова картографічна продукція:

- Інтерактивний посібник „Географія світу” (Військово-географічний інститут, Чілі);
- Національний атлас Іспанії 1986-2008 рр. (Національний географічний інститут, Іспанія);

4. Карти й плани міст і урбанізованих територій:

- Олімпійський Пекін. Туристична і транспортна карта. Масштаб 1:100 000 (SinoMaps Press, Китай);
- Діорама Кіото (GEO Co., Ltd, Японія);

5. Карти на основі космічних знімків:

- Національний парк Вірунга (Демократична Республіка Конго). Масштаб 1:200 000 (UGent, Бельгія);
- Північна Америка. Масштаб 1:10 000 000 (Мексика / Канада / США);

6. Туризм та рекреація:

- Словаччина. Набір з 6-ти туристичних карт (VKU, Нампанес, Словаччина);
- Червоне море. Масштаб 1:2 000 000 (GiziMap, Угорщина);

7. Інші картографічні сюжети:

- Південна Америка. Нова шкільна карта. Масштаб 1:10 000 000 (Греція);
- Мангеттен (США);

8. Тематичні карти:

- Карта полярних областей Арктики. Масштаб 1:10 400 000 (Канада);
- Піренеї. Геологічна карта. Масштаб 1:400 000 (Геологічна служба Іспанії, Геологічна служба Франції, Іспанія);

9. Топографічні карти:

- Кордільєра Гуайгуш (Перу). Масштаб 1:50 000 (Австрійський альпійський клуб, Австрія);
- 4901. Уолліс. Масштаб 1:25 000 (Національний географічний інститут Франції, Франція).

На жаль, не було відзначено Національний атлас України, хоча він викликав зацікавлення у відвідувачів виставки і, безумовно, заслуговував на високу оцінку.

Під час роботи МКК діяла **Технічна комерційна виставка**, на якій була представлена продукція найбільших у світі виробників картографічного, фотограмметричного і геоінформаційного обладнання та програмного забезпечення, а також організацій, що надають послуги у сфері картографічної діяльності.

Виставка дитячого малюнка імені Барбари Петченік проводиться на кожній конференції, починаючи з 1993 року. До початку міжнародного конкурсу кожна країна-учасниця проводить національний конкурс, за результатами якого відбирають шість малюнків для участі в МКК. Шість переможців нагороджуються у своїй країні цінними подарунками. Малюнки з поданими до них короткими анотаціями англійською та французькою мовами (назва, ім'я та прізвище автора, його вік, школа, в якій було створено роботу, місто, в якому живе дитина) відправляються координатору виставки Фердинанду Ормелінгу в Нідерланди. Малюнки на виставці оцінюють за трьома віковими групами дітей: 4-9 років, 9-12 років і 12-15 років. За результатами конкурсу у кожній віковій групі обирають трьох переможців, тобто всього 9 робіт. Малюнки-переможці розміщують на сайті й використовують для створення вітальних листівок та для оформлення атласів для дітей.

На виставці в Чілі були представлені дитячі роботи з 27-ми країн світу: Аргентини, Австрії, Болгарії, Бразилії, Естонії, Індонезії, Ірану, Іспанії, Італії, Канади, Кіпру, Литви, Мексики, Німеччини, Норвегії, Південної Африки, Польщі, Росії, США, Угорщини, України, Фінляндії, Хорватії, Чехії, Чілі, Швеції, Японії. Девізом дитячого малюнка на цій виставці було „Життя в цьому глобалізованому світі”. Серед найпривабливіших та найзмістовніших, на наш погляд, можна виділити малюнки болгарських, індонезійських, польських, російських, угорських, українських учасників. Для малюнків використовувалися нові оздоблювальні матеріали, наприклад, малюнок на склі, чеканка та робота на фользі, аплікація з прапорів держав, що утворювала зображення політичної карти світу, аплікація з бісеру.

Уперше з часу проведення цього конкурсу організатори конференції до початку роботи виставки видали каталог дитячих малюнків, що були представлені на ній. Комісія МКА «Картографія і діти» за матеріалами виставок дитячого малюнка 2005-2007 рр. розробила та видала каталог найкращих робіт, на початку якого вміщено статтю про життя та діяльність організатора виставки дитячого малюнка, колишнього віце-президента МКА Барбари Петченік.

За результатами голосувань журі обрало 9 переможців змагань:

1. Малюнки дітей віком до 9-ти років:

- *Дора Шакунтала (Dora Sakuntala)*, 7 років, Індонезія;
- *Лендон Паріш (Landon Parish)* та *Джой Джексон (Joy Jackson)*, 8 років, США;
- *Папн Адриєн (Papp Adrienn)*, 8 років, Угорщина.

2. Малюнки дітей віком 9-12 років:

- *Беатріс Борросо Гстрейн (Beatriz Borroso Gstrein)*, 12 років, Іспанія;
- *Ванесса Гірто Муніс (Vanessa Giroto Muniz)*, 12 років, Бразилія;
- *Кароліна Гржебка (Karolina Grzabka)*, 11 років, Польща.

3. Малюнки дітей віком 12-15 років:

- *Бенас Турскіс (Benas Turskis)*, 15 років, Литва;
- *Данієла Боріславова-Караіванова (Daniela Borislavova-Karivanova)*, 15 років, Болгарія;
- *Аліна Вахітова (Alina Vakhitova)*, 13 років, Росія.

Усі роботи можна побачити на сайті – <http://chidren.Library.carleton.ca/>.

Нагороди для молодих вчених. МКА надає можливість молодим вченим (віком до 35-ти років) з різних країн світу виграти грант на участь у конференції. Для цього слід подати до організаційного комітету конференції та генеральному секретарю МКА такі документи: анкету учасника (де вказують: прізвище та ім'я, дату народження, стать, національність, адреси місця роботи та електронної пошти, номер закордонного паспорта, назву доповіді, освіту, прізвище, ім'я та адресу особи, що надає рекомендаційний лист, приблизна сума подорожі (транспорт), кількість днів на конференції, попередня робота в МКА (участь у попередніх конференціях, робота в комісіях МКА тощо)), статтю на конференцію, тези доповіді, рекомендаційні листи від відомих картографів, копії дипломів про вищу освіту, присвоєння вченого звання та підвищення кваліфікації. Увесь пакет документів необхідно направити електронною поштою за рік до початку конференції. Протягом півроку заявки на отримання стипендії розглядаються виконавчим комітетом конференції, в результаті чого визначаються переможці.

Молодим вченим, які отримали грант, оплачують проїзд, проживання та організаційний внесок на конференцію (479-535 євро). Вчений повинен вільно володіти англійською або французькою мовами (офіційні мови МКА) та виголосити доповідь на конференції.

На конференції в Чілі стипендію на участь отримали вчені з п'яти країн: *Малгожата Вечорек* (Вроцлав, Польща), *Вікторія Молочко* (Київ, Україна), *Родріго Мора Вега* (Сантьяго, Чілі), *Марсіо Шмідт* (Курітіба, Бразилія), *Тао Ванг* (Пекін, Китай).

Супутні події. Під час роботи конференції були організовані та проведені три технічні екскурсії на

топографо-геодезичні та картографічні підприємства: у Військово-географічний інститут, Аерофотограмметричну службу повітряних сил Чілі, Гідрографічну та океанологічну службу, де учасники конференції могли обмінятися виробничим досвідом та докладніше дізнатися про роботу цих інституцій.

До початку й наприкінці конференції бажаючі мали можливість оглянути пам'ятки культури та архітектури Сантьяго, відвідати всесвітньо відомі об'єкти природи (див. фото), розташовані на території Чілі, скориставшись послугами туристичної фірми.

Склад української делегації

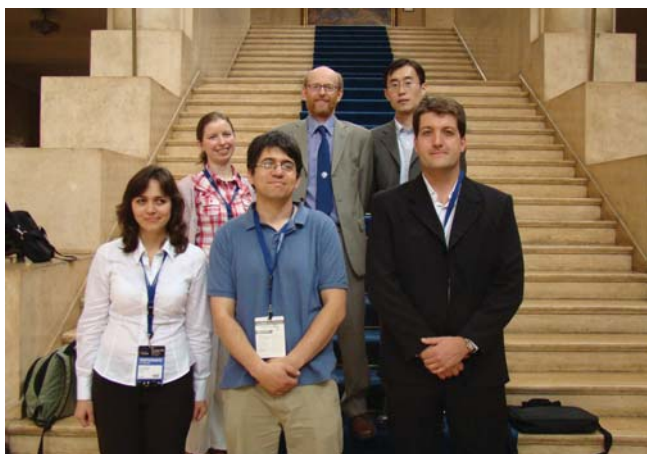
Відкриття Міжнародної картографічної конференції

Фрагмент грецької шкільної карти

На острові Пасхи

Молоді вчені – стипендіати МКК

Докладну інформацію про конференцію в Чілі можна знайти на сайті – <http://www.icc2009.cl>, а про майбутню конференцію в Парижі – <http://www.icc2011.fr>.

Наступні найзначніші міжнародні картографічні конференції:

- 8-10 червня 2010 р., Берлін – Потсдам, Німеччина – 58-й з'їзд Німецького товариства картографів „Німецький день картографів” (58. Deutscher Kartographentag 2010) – <http://www.dkt2010.dgtk.net/>

- 15-20 червня 2010 р., Несебир, Болгарія – Третя міжнародна конференція „Картографія і ГІС” (організатори – Міжнародна картографічна асоціація, Університет архітектури, будівництва і геодезії, Софія, Болгарія) – <http://www.Cartography-GIS.com>

© *Р. І. Сосса, В. В. Молочко*